

Молодь і ринок

ЩОМІСЯЧНИЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 5 (160) травень 2018

Видається з лютого 2002 року

УДК 051 Журнал внесено в оновлений перелік фахових видань з педагогічних наук рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України (наказ №1328 від 21.12.2015 р.)
Засновник і видавець: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Україна, 82100, Львівська область, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24
Видання зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
Серія КВ №12270–1154 ПР від 05.02.2007 р.

ISSN 2308-4634 Журнал 5 червня 2013 року зареєстровано в Міжнародному центрі періодичних видань (ISSN International Centre, м. Париж).
“Молодь і ринок” індексується у таких базах даних: Polish Scholarly Bibliography (PBN); CiteFactor; **Index Copernicus** (ICV 2016: 49.83).
3 червня 2013 року журнал співпрацює з Академією Полонійною у Ченстохові, Польща.

Шеф-редактор

Надія СКОТНА, *д.філос.н., професор*

Головний редактор

Наталія ПРИМАЧЕНКО, *к.пед.н., член Національної спілки журналістів України*

Редакційна колегія:

Надія СКОТНА, *д.філос.н., професор*

Фабіан АНДРУШКЕВИЧ, *д.пед.н. (Польща)*

Микола СВТУХ, *д.пед.н., професор, академік НАПН України*

Ірина ЗВАРИЧ, *д.пед.н., старший науковий співробітник*

Володимир КЕМІНЬ, *д.пед.н., професор*

Микола КОРЕЦЬ, *д.пед.н., професор, академік АН ВО України,*

член Національної спілки журналістів України

Анджей КРИНЬСЬКІ, *кс. прелат, проф. др. (Польща), академік АН ВО України*

Іван МИХАСЮК, *д.е.н., професор, академік*

Леонід ОРШАНСЬКИЙ, *д.пед.н., професор*

Олег ПАДАЛКА, *д.пед.н., професор, академік АН ВО України*

Микола ПАНТЮК, *д.пед.н., професор*

Інна РОМАЩЕНКО, *к.пед.н.*

Олег ТОПУЗОВ, *д.пед.н., професор, член Національної спілки журналістів України*

Марія ЧЕПІЛЬ, *д.пед.н., професор, академік АН ВО України,*

Заслужений діяч науки і техніки України

Олександр ШПАК, *д.пед.н., професор, академік АН ВО України*

член Національної спілки журналістів України

Адреса редакції: Україна, 82100, Львівська область, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24

Тел., (068) 502-45-49; e-mail: vachevsky@meta.ua; веб-сайт: <http://mr.dspu.edu.ua>

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету (протокол №6 від 26.04.2018 р.)

Посилання на публікації “Молодь і ринок” обов’язкові

Редакція приймає замовлення на випуск тематичного номера або окремого розділу за кошти замовника.

Редакція приймає замовлення на розміщення реклами.

Редакція зберігає за собою право скорочувати і виправляти матеріали. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції.

За достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, статистичних даних та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Підписано до друку 04.05.2018 р. Ум. друк. арк. 19,32.

Папір офсетний. Друк офсетний. Наклад 100 прим. Формат 60 x 84 1/8. Гарнітура Times New Roman.

Віддруковано у поліграфічній фірмі “ШВИДКОДРУК”

82100, Львівська обл., м. Дрогобич, вул. Данила Галицького, 1

тел.: (0324) 41-08-90

Молодь і ринок

№5 (160) травень 2018

ЗМІСТ

Ірина Зварич, Олег Януш Історія розвитку соціальних програм у США.....	6
Олена Коваленко, Наталія Брюханова, Наталія Корольова Вибір технологій навчання як складова педагогічного проектування професійної підготовки компетентних інженерів-педагогів.....	12
Наталія Мукан, Надія Кобрин Періодизація розвитку професійної освіти фахівців з медичної інформатики у Канаді.....	21
Вадим Рижиков Методика використання “мозкового штурму” на семінарських заняттях в професійній підготовці у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ).....	26
Ірина Волошанська, Зоряна Хало Особливості навчання іноземної професійної комунікації студентів ВНЗ.....	32
Yuri Taumasov, Elena Zub, Artem Turchynov Motivational features of the military personnel to self-preservation in extreme situations.....	38
Світлана Ізбаш, Сергій Пахомов Андрагогічний підхід до формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх учителів засобами Google-технологій.....	42
Вікторія Конопля, Наталія Кугай Порівняльний аналіз інформатичної складової підготовки майбутніх учителів математики (на прикладі польського педагогічного університету імені комісії національної освіти в Кракові).....	49
Ірина Шалімова, Валентина Бурбига Модель формування дидактичної культури викладача ВНЗ.....	55
Ірина Розман Автобіографія як історико-педагогічне джерело.....	63
Тетяна Гурова Формування інформаційно-комунікативної компетентності студентів-філологів на заняттях з англійської мови.....	68
Галина Ковальчук, Віра Кавчак Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до викладання предмета “Основи здоров’я”.....	74
Viktoriia Chorna, Tetiana Olishuk The creative development softwear of visual art at primary education: theoretical aspect.....	79
Lilia Kravchuk The problems of foreign language learning in elementary school: innovative context.....	84

Ліана Бурчак, Станіслав Бурчак Динаміка сформованості компонентів дослідницької компетентності майбутнього вчителя.....	88
Олена Кашинська Використання візуалізації навчального матеріалу під час викладання фахової дисципліни “Організація готельного господарства”.....	94
Тетяна Якимович Експериментальна перевірка дидактичного забезпечення професійно-практичної підготовки.....	99
Світлана Мудра “Маленька “сонечкова” сюїта” Миколи Ластовецького в контексті опрацювань обрядових народних пісень для фортепіано.....	104
Ольга Винник, Наталія Рубель Іншомовна професійна підготовка майбутніх географів.....	108
Олександр Плахотський Вплив мистецтва та дійсності на розвиток естетичних почуттів дітей молодшого шкільного віку.....	115
Ольга Єсіпова Педагогічні умови активізації навчальної діяльності майбутніх інженерів-педагогів комп’ютерного профілю... ..	120
Ірина Кузьміна Експресія та психологізм соціальних новел Василя Стефаника.....	124
Ганна Чемерис Поняття графічної компетентності майбутнього бакалавра з комп’ютерних наук у вітчизняних та закордонних дослідженнях.....	129
Тетяна Багрій Артистизм як вияв творчого начала майбутнього педагога-музиканта в диригентсько-хоровій діяльності....	134
Оксана Мойко Особливості формування професійної компетентності майбутніх учителів інформатики засобами інформаційно-комунікаційних технологій.....	139
Ігор Ножко Активізація навчальної діяльності майбутніх фахівців пожежної безпеки як важливий чинник формування професійної компетентності.....	144
Анжеліка Любас Професіограма майбутнього фахівця бойового та оперативного забезпечення.....	148
Цяо Чжи Методика формування етномистецької компетентності учнів у музичному навчанні.....	155
Юлія Осмачко Концертна діяльність піаністки Дарії Гординської-Каранович в контексті розвитку музичного мистецтва української діаспори США.....	160
Світлана Давидова Проектна діяльність як засіб формування професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва.....	166
Крістіна Петрик Готовність майбутніх учителів початкової школи до організації інтерактивної навчальної взаємодії учнів... ..	173
Олександра Кухтяк Інноваційні підходи до науково-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи.....	179

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

41. М. Старицький. Зо мли минулого. Там само. – С. 239–256.
42. І. Франко. Дещо про себе самого Там само. – С. 261–265.
43. Б. Лепкий. Казка мого життя. Там само. – С. 267–284.
44. С. Смаль-Стоцький. Немолів. Там само. – С. 285–297.

Стаття надійшла до редакції 27.03.2018

УДК [378.091.33:811.111]:(004+005.336.2)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.133882>

Тетяна Гурова, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри англійської філології та методики викладання англійської мови
Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті висвітлено засоби формування ІКТ компетентності на заняттях з англійської мови і обґрунтувати важливість її формування в професійній підготовці студентів-філологів, проведено аналіз теоретичних праць вітчизняних та зарубіжних науковців, який свідчить, що необхідність формування інформаційно-комунікативної компетентності студента на практичних заняттях з англійської мови має відбуватися не за традиційними навчальними програмами, а за новими програмами, розробленими з урахуванням сучасних віртуальних форм комунікації.

Ключові слова: засоби формування ІКТ компетентності; студенти-філологи; практичні заняття з англійської мови.

Лит. 8.

Tetyana Hurova, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor
of the English Philology and Methods of Teaching English Department
Melitopol Bohdan Khmelnytskyi State Pedagogical University

INFORMATIONAL AND COMMUNICATIVE COMPETENCE FORMATION OF STUDENTS-PHILOLOGISTS IN ENGLISH CLASSES

In the conditions of formation the information society in our state, the study of various aspects of information, namely, the informational and communicative competence of future specialists, who in their professional activity deals with the processing, distribution and usage of innovative information in the main spheres of social life, will become increasingly relevant. Today, in the context of the formation of the concept of student-centered training in humanities, it is impossible to imagine the professional training of students of philology without the formation of their ICT competence. Consequently, the real possibilities of improving the quality of professional training of students-philologists are associated with the use of information and communication tools in English classes.

The current state of philological education requires solving a number of tasks: the development of professional competence of students-philologists; general development of philological culture of future specialists; adjustment of the contents of the professional training of students of philological faculty of in the specialty "Secondary Education (Language and Literature (English))" through the introduction into the educational process of materials that prepares students for the preparation of international examinations; intensification and optimization of the process of teaching students of philology through the use of information and communication technologies.

Formation of ICT competence of specialists-philologists who work in the field of education is an important part of the development of their professional competence. A specialist is capable of using technologies and information effectively in their work, have a new type of thinking, which gives them certain advantages in the labour market, so specialists are able to comprehend in new ways the problems they face in their professional activities. Formation of informational and communicative competence of the students in English classes should take place not according to traditional curricula, but with the new programs, taking into account the modern virtual forms of communication, which students should be able to use in their future own professional activities.

Keywords: means of formation of ICT competence; students-philologists; practical classes in English.

Постановка проблеми. В умовах більшої актуальності набувають дослідження становлення в нашій державі різних аспектів інформатизації, а саме інформаційного суспільства все інформаційно-комунікативної компетентності

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

майбутніх фахівців, які в своїй професійній діяльності матимуть справи з обробкою, розповсюдженням і використанням інноваційної інформації в основних сферах суспільної життєдіяльності. Сьогодні в умовах становлення концепції студентоцентрованого навчання в гуманітарних ВНЗ неможна уявити професійну підготовку студентів-філологів без формування їхньої ІКТ компетентності. Отже, реальні можливості покращення якості професійної підготовки студентів-філологів вчені пов'язують з використанням інформаційно-комунікаційних засобів на заняттях з англійської мови.

Аналіз досліджень та публікацій. Запровадження компетентнісного підходу до побудови освітніх програм підготовки фахівців різних рівнів відбувається з огляду на прямування нашої країни до Болонського процесу. Це пояснює той факт, поняття “компетентність” вважається однією з основних категорій студентоцентрованого навчання. Ідеї щодо обґрунтування і реалізації компетентнісного підходу в освіті можна знайти в роботах науковців: В. Антипової, О. Деркач, І. Зимньої, В. Козиревої, Л. Лаптевої, О. Маркової, Г. Селевко та ін. В цілому, цей термін можна трактувати як інформованість, авторитетність або обізнаність.

У наукових джерелах можна зустріти достатню кількість робіт, присвячених проблемі якісної підготовки фахівців: Н. Вашуленко, К. Дурай-Новакова, І. Зязюн, Л. Коваль, О. Комар, С. Литвиненко, Л. Хомич, І. Шапошникова та ін. Питання уточнення термінів “компетенція” і “компетентність” знайшли своє відображення в працях: Н. Бібік, Н. Євтуха, Я. Кічук, А. Кузьмінського, Н. Ничкало, О. Пометун, В. Сластьоніна та ін. Аналіз наукових досліджень в цій області показав, що вивченню основ і способів формування ІКТ-компетентності майбутніх фахівців в сфері філологічної освіти приділено недостатньо уваги.

Мета статті – висвітлити засоби формування ІКТ компетентності на заняттях з англійської мови і обґрунтувати важливість її формування в професійній підготовці студентів-філологів.

Вклад основного матеріалу. Сучасний стан філологічної освіти потребує розв'язання низки завдань: розвиток професійної компетентності студентів-філологів; загальний розвиток філологічної культури майбутніх фахівців; корегування змісту професійної підготовки студентів філологічного факультету за спеціальністю “Середня освіта (Мова і література (англійська))” через впровадження у навчальний процес матеріалів, що готують студентів до складання міжнародних іспитів; інтенсифікація і

оптимізація процесу навчання студентів-філологів на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Готовність випускників філологів забезпечується професійною компетентністю студентів, що навчаються за спеціальністю “Середня освіта. (Мова і література (англійська))”, яка в, першу чергу, виражається у вмінні аналізувати педагогічні завдання у відповідності до навчально-виховних принципів, розробляти програми і плани, раціонально організувати освітній процес, здійснювати його контроль, діагностику і перспективне планування корекції недоліків, грамотно працювати з літературним і лінгвістичним матеріалом.

Перед системою вищої освіти сьогодні стоїть завдання не просто навчити студентів конкретним наукам, передати їм знання, виробити вміння та навички, а сприяти розвитку особливих професійно-особистісних якостей, які допоможуть їм самореалізуватися в майбутній професійній діяльності, а також стати конкурентоздатними спеціалістами на ринку праці. Звідси виникає об'єктивна необхідність розробки теоретичних положень і практичних рекомендацій переходу зі знаннєвого (кваліфікаційного) на компетентнісний підхід.

Відповідно до досліджень відомого британського психолога Дж. Равена, компетентність є специфічною здатністю, необхідною для ефективного виконання конкретної дії в конкретній предметній галузі, в її складі вчений визначає вузькоспеціальні знання, предметні навички, способи мислення, а також розуміння відповідальності за свої дії. У структурі компетентності науковець виділяє такі складові: когнітивну, афективну, вольову, навички і досвід [6].

У В. Маслова ми знаходимо таке пояснення терміну: “готовність на професійному рівні виконувати свої обов'язки відповідно до світових вимог і стандартів, називається компетентністю” [4]. В. Дьомін визначає “компетентність” як: “рівень умінь особистості, який дозволяє їй діяти в мінливих соціальних умовах” [2]. Компетентність також розглядається вченими як поєднання знань і здібностей, що дозволяє обґрунтовано судити про будь-яку сферу діяльності людини.

Перехід до компетентнісного підходу в освіті не може відбуватися без урахування її широкої інформатизації у суспільстві. Про сутність цих процесів йдеться у роботах С. Абрамова, Н. Апатової, О. Вербицького, Д. Белла, Г. Канна і О. Тоффлера. Таким чином, в умовах

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

модернізації та інформатизації сучасної освіти, професійна підготовка студентів філологічного факультету за спеціальністю “Середня освіта. (Мова і література (англійська))” стає неможливою без формування інформаційно-комунікативної компетентності як складової професійної компетентності майбутніх фахівців.

Ключовою метою навчання англійської мови сьогодні є навчання повноцінному спілкуванню з носіями мови і вмінню орієнтуватися в соціокультурному просторі. Для реалізації заданої мети і забезпечення позитивного соціально-економічного розвитку суспільства потрібні відповідні технології. На сучасному етапі розвитку суспільства інформація і наукові знання доповнюють один одне в їхньому функціональному забезпеченні суспільного прогресу як нового продукту економіки. Саме тому інформаційні технології виходять на перший план в сучасних освітніх реаліях [5].

Термін “ІКТ-компетентність” увійшов до життя в рамках компетентнісного підходу до освіти, але спочатку, з поступовою комп’ютеризацією сфери освіти, йшлося лише про ІКТ-грамотність фахівців, що не означає одне й те саме. ІКТ-грамотність, на відміну від ІКТ-компетентності фахівця філолога є лише набором певних знань про те, що з себе представляє комп’ютер, якими є його функціональні особливості, а також про існування комп’ютерних мереж.

Інформаційно-комунікативна компетентність особистості є можливістю орієнтуватися в динамічному соціокультурному просторі різних культур з одного боку, а, з іншого – вона допомагає збільшувати обсяг інформації і знань, поступово будувати певний стиль комунікації, що вирізняється підвищеною соціальною активністю, а також новими принципами взаємодії в інформаційному суспільстві [7]. Безумовно ІКТ компетентність пов’язана із компетентністю у галузі інформатики, комп’ютерних технологій та інформаційно-комунікаційних технологій, інформаційною культурою та інформаційно-технологічною компетентністю.

Стосовно ІКТ-компетентності можна сказати, що вона проявляється не тільки в наявності сукупності знань і умінь філолога користуватися комп’ютером, а й в ефективному впровадженні інноваційних комп’ютерних технологій в професійну діяльність. Таким чином, під ІКТ-компетентністю майбутнього фахівця ми розуміємо такі його професійні характеристики, які проявляються в його готовності й умінні самостійно впроваджувати інформаційно-комунікаційні технології в процес власної

професійної діяльності. Її набуття майбутніми вчителями англійської має відбуватися не за традиційними навчальними програмами, а за новими програмами, розробленими з урахуванням сучасних віртуальних форм комунікації, які вони повинні вміти використовувати в подальшій професійній діяльності [3].

Схарактеризуємо більш детально структуру ІКТ компетентності студентів-філологів, які навчаються за спеціальністю “Середня освіта. (Мова і література (англійська))”. Наразі відомими є три основні компоненти інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх вчителів англійської мови: 1) високий рівень грамотності в сфері інформаційних і комунікаційних технологій; 2) вміння використовувати ІКТ в сфері освіти для досягнення максимального ефекту навчальної діяльності; 3) відповідальне ставлення майбутніх вчителів англійської мови до ІКТ як до нової парадигми в освіті, спрямованої на формування учнів як елементів інформаційного суспільства, які в подальшому оперуватимуть інформацією для отримання нового інтелектуального продукту і виховання наступного покоління.

Слід відзначити, що творчі викладачі, які крокують у ногу з часом прагнуть до використання у вишар інформаційно-комунікаційних технологій на своїх заняттях з англійської мови, але трапляються випадки, коли педагоги не спроможні використовувати інформаційно-комунікаційних технологій за різних причин, саме тому процес формування ІКТ компетентності майбутніх вчителів англійської має здійснюватися поступово і планомірно. На думку Ю. Горвіц, той, хто вміє ефективно використовувати технології та інформацію – має новий тип мислення, і, відповідно, на новому рівні оцінює проблеми, з якими стикається в професійній діяльності [1, 26]. Формування інформаційної компетентності студента на практичних заняттях з англійської мови значно полегшить його професійну діяльність у подальшому, а також позитивно вплине на вдосконалення його методичної діяльності і організації навчального процесу.

Педагоги мають акцентувати увагу студентів на перевагах, які дає використання інформаційно-комунікативних технологій під час проведення занять з англійської мови. Серед таких переваг відмітимо: стимулювання стійкого пізнавального інтересу тих, хто навчається, безперервний професійний розвиток, можливість творчо підходити до розв’язання навчальних завдань, значне розширення засобів, форм і методів

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

вивчення певних тем, а також використання комп'ютерних інтерактивних курсів для закріплення отриманих знань, здійснення самоконтролю і адекватного оцінювання власного навчального прогресу.

З досвіду роботи з майбутніми вчителями англійської мови можемо відзначити, що ефективність формування їхньої ІКТ компетентності залежить від того, яким чином відбуваються практичні заняття з англійської мови безпосередньо з самими студентами, оскільки навчання на власному прикладі має найбільший вплив на становлення складових професійної компетентності. Назвемо складові, що становлять зміст інформаційно-комунікативної компетентності майбутнього вчителя: ведення електронної документації, робота з віртуальними дисками, он-лайн проекти, участь в Skype конференціях, розробка мультимедійних презентацій з нелінійною структурою, користування хмарними технологіями, користування програмами для дизайну інтелект-мап, організація навчального процесу на основі різноманітних освітніх платформ або порталів, наприклад: Duolingo, EngVid, Arzamas, Memrise, Academia та ін., використання інтерактивних навчальних ресурсів у навчанні тощо.

Схарактеризуємо деякі види робіт, які можна впроваджувати в практику навчання студентів-філологів на заняттях з англійської мови, що в подальшому може перейти до їхньої професійної діяльності.

1. Ведення різного роду електронної документації. Так, наприклад це може бути щоденник або блог майбутнього вчителя англійської, де в он-лайн режимі студент описує власне навчання, визначає цілі та аналізує результати своєї роботи; це може бути журнал успіхів і досягнень, який підвищує ефективність оцінювання власних робіт з різних видів мовленнєвої діяльності, такий журнал звичайно організовується на основі програми Excel, в якій також можна створювати графіки і діаграми прогресу студентів в певних видах мовленнєвої діяльності, що позитивно впливає на створення мотивації до самостійного навчання; різновидом електронної документації може стати ведення електронного портфоліо із визначеними спільно зі студентами розділами. Орієнтовна тематика розділів може бути такою: "Моя мовна біографія", "Моя навчальна мета", "Карта мого навчання", "Література, яку я прочитав/прочитала англійською", "Фільми, які я дивився англійською", "Мої улюблені вірші", "Теми, за якими я можу вільно спілкуватися англійською",

"Сторінки історії англійської мови", "Моя фонетика", "Англомовні країни. Культура, звичаї" тощо.

2. Вміння працювати з віртуальними дисками. Так, прикладом роботи з віртуальними дисками, можуть стати творчі завдання, які студенти мають виконувати на віртуальному диску – Google Disc. Слід спрямувати студентів на обмін інформацією через цей віртуальний диск, можна створити "Віртуальну майстерню професіонала" у групі, для архіву корисної інформації із відкритим доступом для всієї групи, яку кожний учасник може доповнювати. Різновидом роботи з віртуальним диском може також стати створення спільного проекту, де студенти на відстані працюють з одним і тим самим документом і, де кожний учасник проекту може внести свої ідеї до обговорення. Цікавими формами роботи з віртуальним диском можуть стати спільне рецензування або переклад запропонованого викладачем тексту, а також взаємне оцінювання писемних робіт (peer-to-peer review).

3. Створення презентацій в програмах Power Point або через веб-сервіс Prezi.com, за допомогою якого студенти мають можливість навчитися створювати мультимедійні презентації з нелінійною структурою.

4. Цікавим і корисним видом роботи з формування ІКТ компетентності майбутніх вчителів англійської мови може стати робота з побудови ментальних карт на основі таких програм: Coggle, Xmind, Freemind, BubbleUs, Mapul тощо. Під час такої роботи студенти не тільки вчать складати карти, а й розвивають мовленнєві навички, а саме говоріння, оскільки за допомогою таких карт студенти легко вчать створювати наочні опори того, про що говоритимуть за обраною темою.

5. Важливим різновидом роботи з формування ІКТ компетентності студентів є також спрямованість на використання на заняттях різноманітних додаткових електронних ресурсів. Так, сьогодні переважна більшість НМК оснащена додатковими інтерактивними курсами. З досвіду роботи, можемо сказати, що такі підручники як: "Headway", "Gateway", "English File" та "Upstream" мають розроблені електронні додатки, використання яких значно полегшує роботу з підвищення загального рівня комунікативної компетентності студентів-філологів. Такими додатками є I-Checker, який допомагає здійснювати як поточне, так і підсумкове оцінювання навчальних досягнень студентів, I-Tutor, дозволяє закріпити і повторити матеріал самостійно, окрім того, цей ресурс має

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

значну кількість відео матеріалів із вже розробленими завданнями тестами, які допомагають вдосконалити аудитивні навички студентів. Окрім, розроблених інтерактивних курсів, зазначені НМК мають посилання на сайти, де студенти мають можливість самостійно підвищувати власний рівень англійської.

Безперечним є той факт, що необхідно умовою реалізації формування ІКТ-компетентності майбутнього вчителя англійської є забезпечення послідовності дій на кожному етапі навчання. У підготовці майбутніх вчителів англійської мов слід враховувати цільовий компонент, який посідає особливе місце в методичній системі вивчення англійської мови. Студент має чітко усвідомлювати завдання навчання англійської мови, які продиктовані запитом сучасного інформаційного суспільства.

У розв'язанні проблем ефективного способу формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх вчителів англійської мови значну роль відіграє вибір відповідних технологій, які дозволяють максимально швидко досягти належного освітнього результату. В своїй роботі ми спираємось на одну з відомих технологій – “технологію повного засвоєння знань” або технологію Б. Блума.

Технологія Б. Блума або Таксономія Б. Блума (Bloom's Taxonomy) – є однією з найвідоміших моделей, що описують процес навчання і мислення людини [8]. Ця технологія виокремлює шість навичок мислення, починаючи від базового і, завершуючи високим рівнем мислення. Б. Блум разом з колегами надали опис системи побудови педагогічних цілей під час навчання, вони визначили три сфери діяльності: когнітивну, афективну і психомоторну. Розумові здібності вчені віднесли до когнітивної сфери, до афективної – сферу почуттів та емоцій, а до психомоторної – фізичні вміння та навички особистості. Використання упорядкованої системи цілей навчання, на думку Б. Блума, є дуже важливою для побудови системи навчання. В своїй роботі із становлення інформативно-комунікаційної компетентності студентів ми звертаємо увагу на когнітивну сферу таксономії, розуміння і використання якої на заняттях з англійської мови, дозволить майбутньому вчителю англійської мови працювати на якісно новому професійному рівні [8].

Так, до цілей першої когнітивної групи відносяться: запам'ятовування, розуміння, застосування на практиці, аналіз, оцінювання та створення (творчість). Безумовно, ці елементи таксономії Б. Блума широко представлені в

робочих програмах, підручниках, посібниках та в повсякденній практиці. Отже, розглянемо їх зміст і можливість впровадження в планування уроків з використанням ІКТ на практиці. У наведеному нижче списку елементів таксономії Б. Блума ми зазначимо дієслова англійською мовою, які допомагають віднайти потрібну вправу для певного етапу заняття. На наш погляд, знання перерахованих ключових слів допоможе майбутнім учителям англійської мови орієнтуватися у величезній різноманітності вправ, представлених в ресурсах інформаційно-комунікаційних технологій.

Першим елементом є (Knowledge level). Дана категорія належить до запам'ятовування, впізнавання і відтворення конкретних знань. На цьому етапі вивчення будь-якої теми необхідно підбирати комп'ютерні програми і сайти з вправами, в яких будуть завдання типу: listen and remember, listen and repeat, listen and find, locate, label, state, select, reproduce after listening or reading, collect тощо. (Завдання такого типу представлені на сайтах: <https://www.learnenglish.de/>, <https://situationalenglish.blogspot.ru/>, <https://www.real-english.com/>, <http://www.starfall.com/>, <http://more.starfall.com/info/homeschool.php>, <https://www.bellenglish.com>, <http://www.britishcouncil.org.ua>, <http://www.talk.edu> та ін.)

Другим елементом таксономії Б. Блума є (Comprehension level). На цьому етапі характерним показником здатності розуміти значення вивченого матеріалу є перетворення матеріалу з однієї форми вираження в іншу. Це може бути переклад з однієї мови на іншу із застосуванням електронних словників або електронного перекладача. Завдання може мати форму передбачення подальших подій в прочитаному уривку з оповідання, в такому випадку викладач може запропонувати скористатися Інтернет-ресурсами для пошуку необхідних фото і малюнків, що описують події. Можна також використовувати завдання типу порівняй, знайди відповідність, передай своїми словами тощо.

Третім елементом в таксономії Б. Блума є (Applying level), (рівень застосування знань), в якому описується вміння використовувати матеріал в конкретних умовах і в нових ситуаціях. Це може бути перевірка на використання граматичних правил на практиці, на цій стадії роботи варто використовувати такі завдання: finish the sentence, what word will suit this sentence, match the definitions, complete the collocation with information та ін. На цьому етапі корисною буде робота з технологіями веб-квесту, де вчитель, пропонує пройти по заданих посиланнях і знайти

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

необхідну додаткову інформацію з вивченої теми. Тут можна вибирати такі завдання: search, look for and write, match the photos, complete information та ін.

На четвертому рівні в таксономії Б. Блума є (Analysis level), який проявляється в умінні розподіляти матеріал на складові елементи, для того, щоб була зрозуміла цілісна структура вивченого матеріалу. Викладач може скористатися на цьому етапі навчання завданнями типу: cross out, find the mistake, match the endings, analyze the paragraph and match the headings to it, divide text into parts, differentiate or separate тощо.

П'ятим компонентом таксономії навчальних досягнень – є рівень оцінювання або (Evaluating Level). Цей рівень характеризується залученням в навчання розумових здібностей високого рівня мислення. Слід зазначити, що не кожен учень здатний працювати з вправами подібного типу є набагато складніше, ніж з вправами на рівні розуміння, запам'ятовування і використання. На цьому етапі можна також використовувати технології веб-квесту. У цьому випадку вчитель не просто пропонує пройти по заданих посиланнях і знайти необхідну додаткову інформацію з вивченої теми, а й завершити її своїми висновками, залишивши коментарі про отриману інформацію, оцінивши її. Роботу також може виконувати в електронному вигляді і тут доречно скористатися електронним листуванням або влаштувати Skype дебати або Skype конференцію.

На останньому рівні таксономії цілей навчання є рівень творення – (Creating level). Цей рівень також належить до розряду з використанням вищих розумових здібностей студентів. Він характеризується творчим підходом як з боку педагога так і з боку студента. На цьому етапі корисними є веб-квест технології, оформлення різних проектів за допомогою презентації Power Point і Preze.com, твір есе, он-лайн листування з вигаданими героями, де студенти мають можливість листуватися від імені обраних ними персонажів. Ключовими словами для пошуку завдань в цій категорії можуть бути: invent, create, concoct, make, design. На цій стадії цікавими творчими завданнями із застосуванням ІКТ, вважаємо ведення і оформлення електронного портфоліо або блогу, де студенти збирають свої досягнення, обмінюються враженнями, колекціонують необхідну для навчання інформацію.

Висновок. Таким чином, формування ІКТ компетентності фахівця-філолога, який працюватиме сфері освіти є важливою складовою

становлення його професійної компетентності. Спеціаліст здатний у своїй роботі ефективно використовувати технології та інформацію має новий тип мислення, що відповідно надає йому певні переваги на ринку праці, такий фахівець здатний по-новому осмислювати проблеми, з якими він стикається в професійній діяльності. Формування інформаційно-комунікативної компетентності студента на практичних заняттях з англійської мови має відбуватися не за традиційними навчальними програмами, а за новими програмами, розробленими з урахуванням сучасних віртуальних форм комунікації, які вони повинні вміти використовувати у власній професійній діяльності.

ЛИТЕРАТУРА

1. Горвиц, Ю.М. Новые информационные технологии в дошкольном образовании / Ю.М. Горвиц, А.А. Чайнова, Н.Н. Подъяков. – Москва: ЛИНКА-ПРЕСС. – 1998. – 328 с.
2. Дёмин В. А. Профессиональная компетентность специалиста: понятия и виды / В.А. Дёмин. // Мониторинг образовательного процесса. – 2000. №4. – С. 34–42.
3. Камалов Р.Р. Информационно педагогический ресурс как объект современной педагогики / Р.Р. Камалов. – Глазов. – 2010. – 195 с.
4. Маслов, В.И. Стратегическое управление персоналом в условиях эффективной организации культуры / В.И. Маслов. – Москва: Финпресс. – 2004. – 288 с.
5. Овчарук О.В. Компетентності як ключ до формування змісту освіти / О. В. Овчарук // Стратегія реформування освіти України. – Київ: К.І.С., – 2003. – 295 с.
6. Равен Дж. Компетентность в современном обществе / Дж. Равен. – Москва: Когито-Центр, 2002. – 218 с.
7. Соснін О.В. Інформаційно-комунікативна компетентність громадянина в процесах формування громадянського суспільства / Олександр Соснін // Віче. 2012. № 20 (329). – С. 22–29
8. Bloom B. Reflections on the Development and Use of the Taxonomy. In Anderson, L. Sosniak, L (Eds.) Bloom's Taxonomy: A Forty-Year Retrospective. Chicago: The National Society for the Study of Education. –1994. pp.1–8.

REFERENCES

1. Horwitz, Yu.M, Chaynova, A.A. & Podiakov, N.N. (1998). *Novye informacionnye tehnologii v doshkolnom obrazovanii* [New information technologies in preschool education]. Moscow: LINKA-PRESS, 328p. [in Russian].
2. Dyomin, V. A. (2000). Professionalnaja kompetentnost specialista: ponjatija i vidy [Professional competence of a specialist: concepts and views]. *Monitoring the educational process*. No.4, pp. 34–42. [in Russian].

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТА “ОСНОВИ ЗДОРОВ’Я”

3. Kamalov, R.R. (2010). *Informacionno pedagogicheskij resurs kak ob'ekt sovremennoj pedagogiki* [Information pedagogical resource as an object of modern pedagogy]. Glazov, 195p. [in Russian].

4. Maslov, V.I. (2004). *Strategicheskoe upravlenie personalom v uslovijah jeffektivnoj organizacii kultury* [Strategic personnel management in the conditions of effective organization of culture]. Moscow: Finpress, 288p. [in Russian].

5. Ovcharuk, O.V. (2003). Kompetentnosti jak kljuch do formuvannja zmistu osviti [Competence as the key to the formation of the content of education]. *Strategy of reforming education in Ukraine*. Kyiv: K.I.S., 295p. [in Ukrainian].

6. Raven, J. (2002). *Kompetentnost v sovremenom obshhestve* [Competence in Modern Society]. Moscow: Kohito Center, 218p. [in Russian].

7. Sosnin, O.V. (2012). Informacijno-komunikativna kompetentnist gromadjanina v procesah formuvannja gromadjanskogo suspilstva [Informational and communicative competence of a citizen in the processes of forming a civil society]. *Veche*, no. 20 (329), pp. 22–29. [in Ukrainian].

8. Bloom, B. (1994). Reflections on the Development and Use of the Taxonomy. In Anderson, L. Sosniak, L (Eds.) *Bloom's Taxonomy: A Forty-Year Retrospective*. Chicago: The National Society for the Study of Education. pp.1–8. [in English].

Стаття надійшла до редакції 21.03.2018

УДК 378.011.3 – 051:373.3:613

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.133896>

Галина Ковальчук, кандидат біологічних наук, доцент кафедри анатомії, фізіології та валеології

Віра Кавчак, старший викладач кафедри біології та хімії

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТА “ОСНОВИ ЗДОРОВ’Я”

У статті розглянуто актуальні питання підготовки студентів педагогічних університетів до викладання предмету “Основи здоров’я” у початковій школі. Охарактеризовано роль дисципліни “Методика вивчення валеології, основ безпеки життєдіяльності у початковій школі” у особистісно-професійному становленні майбутніх педагогів, здатних ефективно формувати здоров’язберезувальну компетентність молодших школярів. Акцентовано увагу на доцільності застосування у цьому процесі інтерактивних технологій навчання.

Ключові слова: підготовка; початкова школа; основи здоров’я; здоров’язберезувальна компетентність; інтерактивні технології.

Лит. 6.

Halyna Kovalchuk, Ph.D.(Biology), Associate Professor of the Anatomy, Physiology and Valeology Department

Vira Kavchak, Senior Lecturer of the Biology and Chemistry Department

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

TRAINING OF A FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHER FOR TEACHING THE HEALTH BASICS SUBJECT

This article considers the actual aspects of the training of students of pedagogical universities for teaching “Health basics” subject in elementary school, upbringing the pupils’ valuable attitude to their own lives and conscious striving for healthy lifestyle. The role of the discipline “Methodology of study valeology, fundamentals of safety in elementary school” in the person-professional formation of future teachers, capable of forming health-saving competence in an efficient way regarding primary school pupils. Students should realize that the educational integrated discipline “Health basics” has an applied nature and complex structural organization, which includes informational, operational and motivational components. The emphasis is on the need for the students’ ability of effective use of interactive technologies at the lessons of the health basics and in extracurricular work. The peculiarities of teaching the “Health basics” subject in primary school are analyzed, the information, provided concerning the experience of using the innovative approaches during the training of future teachers and the results of the questionnaire for students on the direction of training “Primary education” regarding their lifestyle. Among the negative aspects of the students’ lifestyle were the following: hypodynamia, inappropriate nutrition, violation of sanitary and hygiene requirements regarding work and rest regime. It is shown that a teacher is the very person who can succeed in forming the health culture of primary school pupils and for whom the principles of healthy lifestyle became their own life principles.

Keywords: training; a primary school; health basics; health-saving competence; interactive technologies.

Постановка проблеми. Несприятливі екологічна ситуація, інформаційне перенасичення соціально-економічні та політичні та інтенсифікація навчального процесу умови сучасної України, важка викликають тенденції до погіршення здоров’я